

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta pedagogická - katedra pedagogiky
PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta práce)

Práci předložil(a): **Eliška Havlíčková**

Studijní zaměření: Učitelství pro základní školy, obor Učitelství pro 1. stupeň ZŠ

Název práce: **Prevence šikany na 1. stupni základních škol**

Vedoucí práce: PhDr. Daniela Nováková, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE:

Autorka si v úvodu práce stanovuje cíl zjistit úroveň prevence šikany na vybraných školách a zdali tyto školy spolupracují v této problematice s jinými organizacemi či institucemi.

Formulaci „zjistit úroveň...“ považuji za nepřesnou. Zjišťujeme formy..., kdežto úroveň analyzujeme či hodnotíme....

I přes nepřesnost vyjádření lze cíl považovat po prostudování práce za alespoň částečně splněný.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Svým charakterem se práce řadí mezi teoreticko-praktické. Autorka v teoretické části práce vymezuje hlavní pojmy, související s tématem práce – agrese, agresivita, šikana, projevy, fáze a prevence šikany.

Teoretická část práce charakterizuje základní pojmy týkající se tématu, jako je agrese, agresivita, šikana, protagonisté šikany, přibližuje postupy řešení šikany a možnosti prevence. Výzkumná část interpretuje výsledky výzkumného šetření na vybraných školách. Design a průběh výzkumného šetření obsahuje významné nedostatky, viz níže.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Členění práce je přehledné, výběr odborné literatury a jejích citací je odpovídající.

Práce svým rozsahem i obsahem splňuje požadavky kladené na DP.

Poměr mezi teoretickou a praktickou částí je vyvážený a obě části na sebe obsahově vhodně navazují.

Pro přehlednost by bylo vhodné vložit do příloh práce strukturu plánovaného rozhovoru a rozeslaného dotazníku (otázky dotazníku jsou na s. 42, což pro posouzení komplexního průběhu šetření nepostačuje). Pokud není možná osobní přítomnost při zadávání dotazníku, je významná pro posouzení kvality dotazníku právě jeho úvodní instrukce a zdůvodnění šetření. Prosím, předložte u obhajoby.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE:

Autorka si pro svou práci zvolila velmi aktuální téma prevence šikany na 1. stupni základní školy.

V teoretické části práce autorka vymezuje základní pojmy související s tématem práce. Za klíčovou lze vzhledem k zaměření práce považovat kapitolu 5. Prevence šikany. Negativní dopad na výzkumnou část práce má absence legislativní opory pro dané téma. Opora o stěžejní vyhlášky a metodické pokyny MŠMT by zabránila významným pochybením a terminologickým nepřesnostem v praktické části práce (dostupné z www.msmt.cz).

V úvodu praktické části práce oceňuji stanovení hypotéz. Bohužel jejich formulace a zaměření, obdobně jako u cíle práce, není přesné a jasně vztahované k tématu práce Prevence šikany na 1. stupni ZŠ. Autorka si stanovila předpoklad, že školy mají metodiku řešení šikany. To je chvályhodné, ale vzhledem k tématu práce by bylo přínosnější ověřit, zda školy

mají metodiku prevence! šikany, nejen jejího řešení. Smysluplně by ověřila praktickou realizaci prevence šikany, jak ji naznačuje kapitola 5. teoretické části práce.

Metodologickou výhradu mám k výběru respondentů výzkumného šetření a způsobu zdůvodnění výběru těchto respondentů. Po formální stránce má kapitola 6.4. nejednotnou strukturu a data jsou zjišťována pouze z výročních zpráv škol. ZŠ Chyšce a ZŠ Štědrá popis řešení rizikového chování neobsahuje (autorka nesprávně používá ještě zastaralý termín „sociálně patologické jevy“).

Z empirického hlediska je klíčové oslovit přímo danou činností (prevence a řešení šikany) pověřené zaměstnance školy. Na škole je prevence a řešení šikany v gesci činnosti školního metodika prevence. Ten spolupracuje s třídním učitelem, popř. i výchovným poradcem, ev. školním psychologem a dalšími institucemi. Legislativně (Vyhláška 72/2005 Sb. ve znění pozdějších předpisů, poslední novelizace k 1.1.2021) toto jasně popisuje.

I když autorka na s. 36 při představení metodologie uvádí metodiky prevence alespoň do závorčky za výchovné poradce, a z textu kap 6.4. Charakteristika výzkumných vzorků zapojení výchovného poradce při řešení nebo prevenci šikany nevyplývá zapojení výchovných poradců v prevenci a řešení šikany na vybraných školách, přesto v kapitole 7. 1. Průběh výzkumu je popisován způsob oslovení škol výhradně skrze výchovné poradce. Při nemožnosti být osobně přítomna při administraci dotazníků vyvstává pochybnost, zda sebraná data jsou relevantní.

Při prezentaci zjištěných výsledků dotazníkového šetření prezentuje autorka otázky dotazníku jako výzkumné otázky. Termín výzkumná otázka má v metodologii podstatně jiný význam.

Při sestavování otázek dotazníku doporučuji vyhýbat se dichotomickým otázkám (odpověď ano/ne). Následně je nemožné je relevantně vyhodnotit.

Výsledky – odpovědi na dotazníkové šetření tuto obavu jasně potvrdily. 2 školy odstoupily od šetření vůbec. Odpovědi ostatních jsou strohé a málo vypovídající.

V závěru práce chybí doporučení a návrhy podpory prevence šikany a její specifika, opřené o výsledky šetření.

5. OTÁZKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ:

- Představte komisi závěry Vaší práce, průběh výzkumného šetření a jeho dopady.
- Jak využijete tyto zkušenosti ve Vašem dalším pedagogickém působení?
- Předložte u obhajoby kompletní znění dotazníku tak, jak bylo zasláno školám.
- Vysvětlíte pojem Minimální program proti šikanování? (otázka č. 1 dotazníku)
- Jaké jsou legislativní podmínky pro pozici školního psychologa na škole?

V práci shledávám významné nedostatky a doporučuji ji k obhajobě s níže uvedeným hodnocením.

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA: **d o b ř e**

Datum: 2.9.2021

Oponentka práce: Mgr. Pavla Soukupová, Ph.D.